

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5

Oktober 1944

42. årgang

Redigert av dr. agr. Aasulv Løddesøl.

LITT OM MYRDRYKING I ELVERUM

Av landbrukslærer O. Benningstad.

Jønsberg landbruksskole har i noen år drevet litt med dyrking av myr i sin skog, søndre Grøtbekklia i Elverum, — nærmest til demonstrasjon for befolkningen i strøket. Distriktet lider av permanent førmangel på grunn av dårlig stell av den jord de har, og fordi de har for store besetninger i forhold til jordvidden sin. Det er her som ellers i skogdistrikter at interessen for jorden er liten, da det er skogen som skaffer hovedinntekten. For om mulig å få vekket interessen for jordbruket har skolen anlagt noen demonstrasjonsfelter og bl. a. dyrket litt myr for å prøve om man med rimelige omkostninger kunne få kultivert noe av de store myrstrekninger der for fôravl. Men dessverre er myrene i strøket der stort sett dårlig som dyrkingsmyr — mest grasrike mosemyrer (se Medd. fra Det norske myrselskap 1937 «Om myrene i Elverum»). Men vi syntes det likevel kunne være på sin plass å prøve litt for å se hvordan resultatet kunne bli.

Myra — Momyra — har i myrinventeringen for Elverum fått nr. 67 og ligger på nordsiden av Trysilvegen 1 km vest for Kjernmoen. Den er betegnet som «grasrik mosemyr», men «grasveksten» er meget sparsom og består av skjedebladet myrull (*Eriophorum vaginatum*), ellers er det *Sphagnum*arter som dominerer. Det er en gammel igjen-groningsmyr, hvis avløp er stengt av morenerygger i øst og sør og har tilsig fra nord og særlig vest. Dybden er stor, den er ikke undersøkt overalt, men er nok 4—5 m, kanskje mer. Overflaten er nærmest slett uten tuer og med en sparsom krattvegetasjon i kantene. Den er meget lite omdannet. Kjemisk analyse viser (gjen.snitt av 3 prøver) 4,22 % aske, 0,23 % kalk og pH 4,05. En prøve er undersøkt på kvelstoff og viste 1,08 % total N.

Avløpskanal ble gravd i 1934, og året etter ble ca. 10 da grøftet med 1,15 m dype grøfter i 12,5 m avstand. Det er sterk grøfting på slik myr, men den har vist seg bra hittil, den er blitt så tørr at den bærer hesten godt, og tørkevirkninger har ikke vist seg. Men nedbøren er stor, den nærmeste nedbørstasjon, Ørbekkedalen, 8 km lengere

Grønnfôr 1937.

vest, har årsnedbør på ca. 850 mm og 300 mm i mai—sept. I Trysil 40 km mot øst er de tilsvarende tall 718 og 408 mm. Vi tok rettleiding av myrselskapets grøfteforsøk i Trysil som viser stigende avling med avtagende grøfteavstand fra 30 til 10 m. Som lukningsmateriale er det brukt lur, spikret sammen av 5" bord og 2 $\frac{1}{2}$ " lekter.

Vi prøvde å pløye der samme høst, men det viste seg at myra var så bløt at den ikke bar hestene. Da vi var bange for det samme neste vår, leide vi en jordfraser med 65 cm arbeidsbredde. Den viste seg å gjøre et godt arbeide. Den ble satt til å arbeide så dypt den kunne og rev da opp myra i ca. 17 cm dypde og smuldret den slik at vi kunne så etter en gangs fresing. Mannskap gikk foran og tok opp de få busker og gamle trerester som var, men det var så lite av slikt at det var overståelig. Det ble frest i gjennomsnitt 260 kvm i timen eller 1 mål på fire timer. På myr med mye røtter og trerester kan man ikke regne med at det går så fort, og det kan lett gå mange fjærer og klør på freseren. Før fresingen ble det spredd ut ca. 450 kg kalk pr. dekar som ble blandet inn med det samme. Etter fresingen så feltet ut som revet torvstrø og så ikke videre forhåpningsfullt ut. Det ble gjødslet med 35 kg superfosfat, 30 kg 40 % kali og 25 kg kalkkammonsalpeter pr. dekar, og ca. 3 mål ble tilsådd med grønnfôr (havre og erter). Til slutt ble det rullet 2 ganger (korsvis) med en tung rull, laget av en oljetønne fylt med betong for å få den klemt godt sammen. Det er jo av avgjørende betydning på slik myr.

Veksten ble bra utover sommeren (se Medd. fra Det norske myrselskap 1937, s. 184), og avlingen ble 1930 kg ferskt grønnfôr på målet. Den påfølgende vinter ble halvparten av det dyrkede felt og et nytt felt

påkjørt 20 m³ grus (sparagmitmorene) pr. dekar, som ble frest inn i myra neste vår og feltet utvidet til 7 dekar. Det nye felt ble kalket med ca. 400 kg kalk pr. dekar, og alt ble gjødslet med 40 kg tomasfosfat, 20 kg 40 % kali og 20 kg kalkammonsalpetær og tilsådd med grønnfôr, og ca. 5 dekar ble lagt igjen til eng med alminnelig engfrøblanding (1/3 kløver og 2/3 timotei), 4 kg pr. dekar. Arealet er etter hvert utvidet til ca. 10 dekar. Det har vært dyrket grønnfôr og høy, noen andre vekster har vært prøvd på noen små flekker, men med den store avstand fra skolen (65 km) passer det dårlig med vekster som krever mye arbeide og tilsyn i veksttiden, og det må jo bli foråvl som bestandig blir hovedsaken her. Vi har bl. a. prøvd bygg til modning, men distriktet er frostlendt og særlig denne myra her som ligger lågt i terrenget og innestengt, så resultatet vil bli usikkert. Avlingene framgår av følgende tabell:

År	Grønnfôr i kg. pr. dekar				Høyavling i kg. pr. dekar			
	Ferskt		Tørt		Gras		Tørt	
	Gruset	Ikke gruset	Gruset	Ikke gruset	Gruset	Ikke gruset	Gruset	Ikke gruset
1936	(1930)	1930	(482)	482	—	—	—	—
1937	1810	2010	452	502	—	—	—	—
1938	1875	1900	469	475	1860	2160	465	540
1939	—	—	—	—	2403	2230	601	558
1941	1900	1900	415	475	2100	2150	588	574
1942	—	—	—	—	2290	1940	687	582
1943	—	—	—	—	1560	1470	639	603
Gjennomsnitt . . .	1879	1935	470	484	2043	1970	596	571

Avlingene er bestemt ved å skjære ut og veie 1 m² store ruter på forskjellige steder for å få best mulig gjennomsnitt. Tallene må derfor ikke betraktes som forsøksstall, men skulle være tilnærmet riktige. For 1940 mangler oppgaver, da vi ikke kom dit på grunn av krigen. I 1943 var størstedelen av arealet 6-års eng med ganske ren timotei, som også ble litt gammel før høstingen, og derfor ble høyprosenten stor. Som det framgår av tabellen er det merkelig nok lite utslag for gruskjøring. For grønnfôret ser det endog ut til å være negativt, men det er ikke så sikkert. Første året var det ikke gruskjørt, og i 1941 måtte det høstes svært tidlig for å redde isången,

Eng 1939.

da det hadde lagt seg så sterkt. For engens vedkommende er det i den kjølige sommer 1942 det er litt utslag, de andre årene er svært ujevne. Kløveren har hittil ikke villet slå til særlig godt, det har vært en del kløver å se om våren, men den har ikke vært god for å vokse opp og gjøre seg noe gjeldende. For om mulig å få den til å gå bedre ble kløverfrø ved siste gjenlegg smittet med kløverbakterier. Det ville selvfølgelig vært bra å få smittet alt med gammel åkerjord eller kompost, men det har det ikke vært anledning til. Et mindre areal ble påhatt litt husdyrgjødsel som vi fikk fra en plass i nærheten, men resultatet ble nærmest et demonstrasjonsfelt for hvor mye ugrasfrø det er i husdyrgjødsel. Da dette ble gjort før gjenlegget, fikk vi en eng som så akkurat slik ut som de gamle enger er der i trakten med mye syre og soleiearter og viltvoksende grasarter, som helt fortrenget timoteien og kløveren. Den ble derfor pløyd opp ganske snart, men «ugraset» har holdt seg der siden.

Gjødslingen de to første år er nevnt foran, siden (unntatt 1940, da vi ikke kunne komme dit) er det gjødslet noenlunde på samme måte. Det har vært brukt «erstatningsgjødsling», lagt an på å tilføre omtrent de næringsmengder som avlingene fører bort hvert år. For fosforsyren er det tilført noe mer, og det kommer godt med under de forhold vi for tiden har, men det er ikke stort, og blir ikke tilgangen på gjødsel bedre snart, kan det bli vanskelig med dette stoff. På en så dårlig myr er jo kulturplantene så å si helt avhengig av tilført gjødsel, det er nesten ikke noe naturlig forråd å ta av. Derfor vil en slik myr falle forholdsvis kostbar å drive, men det får som avles vil nok falle langt billigere enn det de kjøper her i trakten

år om annet, for dyrkingsomkostningene her ble små. Etter de priser som var da, kom oppdyrkingen + kalking og første gangs gjødsling på vel kr. 90,00 pr. dekar. Dertil gruskjøringen på halvdel av feltet med kr. 42,50, i alt ca. kr. 135,00 pr. dekar. Utgifter til avløpskanal er da ikke medregnet.

OM STIKKTORVDRIFT

Av konsulent Osc. Hovde.

(Forts. fra hefte 4, 1944.)

III. Rasjonell stikktdrft.

A. Planlegging.

Den første betingelse for å kunne utnytte en brenntorvmyr rasjonelt er å legge plan for såvel avtorvingen av myra som for den senere utnyttelse av det avtorvede areal. En bør derfor nøye undersøke myras dybde og dreneringsforhold samt undergrunnens art før en bestemmer seg for en avtorvingsplan. Det er i mange tilfelle nødvendig å foreta omfattende boringer og nivellement. Det sikreste grunnlag for planen får en ved å oppta boringsskart med angivelse av fortovingsgrad m. v. i de forskjellige dybder ført i en særskilt boringstabell. Når det gjelder større anlegg, bør kartet være kotelagt, helst med $\frac{1}{2}$ m ekvidistanse. Avløpsforholdene må nøye undersøkes. Det er av den aller største betydning at myra kan tørlegges etter avtorvingen, da en ellers vil få et tjern eller en sump. Hvis det ikke er økonomisk gjennomførlig å opparbeide tilstrekkelig dypt avløp, bør det ikke torves dypere enn at myra blir tørr nok for den kultur det kan bli tale om. En må være oppmerksom på at myr synker sterkt ved grøfting. Unntaksvis kan pumpeanlegg komme til anvendelse.

Her er tatt med eksempel på et kart (fig. 5) med tilhørende boringstabell. Kartet opptas lettest med små hjelpemidler (målebånd og vinkelprisme) ved å rute opp feltet (myra) ved rette linjer som skjærer hverandre i rette vinkler og pele av alle skjæringspunktene. Rutesidenes lengde kan varieres etter den nøyaktighet en ønsker. Det vanlige blir fra 10 til 50 m. På denne måte kan en også få konturene av myra innmålt. Ved alle peler måles dybder og undersøkes fortovingsgrader m. v. som innføres i tabellen. På kartet skrives gjerne bare borpunktets nummer. Eventuelle avløp under-